

парадигми кримінального процесу та введення нового, якісного підходу, який надав можливість зниження конфлікту між державою та суспільством, окремими громадянами. На зміну каральної ідеології кримінального судочинства зайшла ідея розвитку встановленого правосуддя та методів реалізації покарання за вчинене кримінальне правопорушення на підставі примирення сторін, застосування консенсусу. Особовий порядок судового провадження є новим процесуальним інститутом. За встановлений десятирічний термін практика його правової, процедурної, процесуальної діяльності щодо забезпечення захисту прав, свобод та інтересів учасників кримінального провадження відобразила нову ідеологію між стороною обвинувачення та захисту. Однак, окремі положення механізму реалізації прав, свобод та інтересів учасників процесу залишають до кінця не зрозумілими, викликають теоретичні та практичні розбіжності тому залишаються у полі наукових поглядів.

Наукові розробки в галузі теорії та практики особового порядку судового розгляду кримінального провадження мають певну спрямованість у чинному кримінальному процесуальному законодавстві, які пов'язується з цивільним правом та процесом.

Окремі питання особового порядку були висвітлені в наукових працях Д. С. Слінько, Л. Уайнреб, В. Шишкін, Tulkens F., Van de Kerchove M. тощо [1, с. 379; 2; 3, с. 21; 4, с. 447].

Дослідження суспільних відносин, що виникають між сторонами, учасниками процесу на підставі аналізу практики та процесуального правового регулювання можна застосувати на підставі норм міжнародного права та встановити поняття кримінального позову у кримінальному процесі. Визначення консенсусу у кримінальному процесі, застосування конвенціональної форми повинно визначатися на підставі ознак диспозиції норм кримінального процесу та норм міжнародного права. Дані норми особового порядку кримінального процесу потребують нової процедури судового розгляду. Для того щоб особовий порядок був більш ефективним правовим механізмом з теоретичної та практичної точки зору необхідно розширити або встановити нові форми судового розгляду та їх процедури.

Процесуальна форма кримінального провадження будується на підставі англосаксонського або класичного романо-німецького виду, сім'ї. Кримінальний процес України, за результатами його формування прийшов до нового виду, форми, яка включає у себе класичну форму процесу на стадії досудового розслідування та англосаксонську форму, яка діє на стадії судового розгляду. При цьому засади кримінального процесу, функції сторін, учасників однакові для даної правової сім'ї, виду, форми. Теоретичні положення досудового розслідування та судового розгляду були побудовані таким чином, щоб забезпечити

повне, швидке, неупереджене встановлення істини. Даний шлях надав положення для розвитку конвенціональної форми. Сутність полягала у забезпеченні гарантій прав, свобод та інтересів людини, економічності процесу, наближення терміну від вчинення кримінального правопорушення до проголошення вироку.

Необхідно зазначити, що встановлення консенсусу в процесі мало багато дискусійних аспектів.

Одні вчені вказували, що зміна форми, процедури процесу приведе до неправосудних вироків. Аргументи були визначені на підставі того, що судовий розгляд не може бути спрощеним, оскільки за результатами економії колегіальний суд, суддя не зможе встановити істину.

Прихильники нової форми та спрощеної процедури вказували, що вона повинна мати наступні елементи, а саме стислий термін судового розгляду кримінального провадження; відсутність окремих стадій судового розгляду; спрощена процесуальна процедура. Тільки після прийняття чинного кримінального процесуального кодексу кримінальний процес України визначив форму угоди, її сторони, учасників. Було запропоновано встановити процесуальний позов, який розглядає суддя у складі публічного обвинувача, обвинуваченого та потерпілого.

Вчені визначили диспозитивність конвенціонального кримінального процесу, яке включає до себе свободу процесуального статусу сторін, їх процесуальне положення під час судового розгляду; застосування адвоката, представників, які мають можливість забезпечення гарантій процесу; відкритість, гласність проведення судового розгляду; доступність до правосуддя; прийняття судового рішення на підставі доказів, які надані сторонами процесу.

На підставі ст. 468 УПК України була визначена юридична конструкція угоди, яка надала можливість прискорення реалізації кримінальної відповідальності, знизити навантаження на суддю. Було встановлено, що під час досудового та судового провадження сторони мають право укласти угоду між потерпілим та обвинуваченим; між публічним обвинувачем, прокурором та обвинуваченим у разі визнання вини. На підставі норм матеріального права поняття вини виходить за межі норм кримінального права, оскільки має елементи моралі, покаяння, завдання примирення з потерпілим, суспільством, мотив परिवиховання тощо. Визнання вини під час досудового розслідування та судового розгляду обвинуваченим встановлює факт вчинення кримінального правопорушення має не тільки матеріально правове значення, а також процесуальне положення.

Конвенціональна форма судового розгляду особового порядку має основу встановлення не всіх прав сторін, учасників процесу, але вказує на необхідність виконання обов'язків. З другої сторони розширення

диспозитивних прав встановлено тільки для даної категорії учасників. Можна визначити групу теоретичних та практичних проблем механізму реалізації процесуальних прав під час особливого порядку судового розгляду. Перша група передбачає участь публічного обвинувача. З одної точки зору він не підтримує кримінальний позов потерпілого, з іншої він присутній для забезпечення законності судового розгляду. Друга група встановлена на підставі теорії доказів. Одна сторона вказує на достатність доказів, які підтверджуються визнанням вини підозрюваного, обвинуваченого. Інша модель встановлена таким чином, що публічний обвинувач не має право зміни обвинувачення. Остання група має ознаки обмеження судового розгляду положенням визнання вини та заяви потерпілого про примирення і вирішення цивільного позову.

Висновок. Конвенціональна форма кримінального провадження побудована на підставі особливого порядку кримінального судочинства та має за основу договірні положення, угоду на стадіях процесу, які представляють собою вирішення кримінального позову та поновлення правосуддя.

Література:

1. Слінько Д.С. Вирішення конфліктів в кримінальному судочинстві за допомогою примірювальних процедур. Від громадянського суспільства – до правової держави: XII міжнародна наукова конференція молодих вчених та студентів (м. Харків, 22 квітня 2016 р.). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. С. 379–381.
2. Шишкін В. Організація судоустрою у світі вимог ст. 6 Європейської конвенції про захист прав і основних свобод людини. / Шишкін В. // Право України. –К.: МЮ України. № 9. 2000. – С. 21.
3. Л. Уайнреб Отказ в правосудии. Уголовный процесс в США. / Ллойд Л. -М.: Юрид. лит. 1985. – 348 с.
4. Tulkens F., Van de Kerchove M. La justice penale: justice imposee, justice participative, justice consensuelle ou justice negociée? // Revue de droit penal et de criminologi. 1996. № 5. P. 447-449.